

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Милчев Петров, д.м.н
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна
Член на научното жури съгласно Заповед №109-508/18.11.2021 г. на Ректора на
Медицински университет-Варна
относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“
на д-р Самуела Георгиева Кръстева
на тема „Дигитално проследяване на пациенти със зависимости“
с научен ръководител проф. д-р Христо Василев Кожухаров, д.м.

Биографични данни

Д-р Самуела Кръстева е родена на 18.07.1992 г. в гр. Стара Загора. През 2017 г. завършва Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна. През 2017 г. започва работа като лекар-специализант във Втора психиатрична клиника към УМБАЛ „Св. Марина“-Варна. От м. февруари 2018 г. е „асистент“ към Катедра по психиатрия и медицинска психология към МУ-Варна, а от м. юли 2018 г. е зачислена като редовен докторант към същата катедра. От м. декември 2021 г. е официален сътрудник към секцията по дигитална психиатрия към Европейската психиатрична асоциация. Д-р Самуела Кръстева е член на БЛС, LAMP Consortium и ЕРА.

Оценка на актуалността на темата

Темата на дисертационния труд разглежда едновременно два важни и актуални въпроса – рецидива при пациенти със зависимости към психоактивни вещества и употребата на дигиталните методи в областта на психиатрията. Потенциалната възможност електронните средства и иновативни инструменти да таргетират диагностични и терапевтични препятствия, каквито несъмнено са незадоволителните резултати от лечението при пациенти със зависимости, все още поставя повече въпроси отколкото решения и изисква ангажиране на изследователски усилия. Не на последно място, съвпадането на периода на работата с разрастването на пандемията от COVID-19, която ускори дигитализирането и на лечебно-диагностичния процес, е допълнително обстоятелство, което потвърждава актуалността на темата.

Структура на дисертационния труд.

Дисертационния труд е написан на 127 стандартни страници и онагледен с 34 фигури и 5 таблици. Литературният обзор обхваща 258 източници, от които 254 са на английски език и 4 – на български език.

Въведението е кратко, ясно и очертава основните теми в дисертационния труд. Литературният обзор е подробен, умело поднесен. Прави впечатление задълбоченото познаване на проблема от страна на докторанта и опитът темата да се разгледа както от медицински, така и от етичен и технически аспект, като се използва подходяща за целта терминология.

Целта на дисертационното изследване, както и задачите за постигането ѝ, са формулирани ясно и последователно.

Дизайнът на проучването е съобразен със заложените цели, макар и да притежава някои недостатъци като – липса на стандартизиран метод за оценка на дигитална грамотност и липса на напътствие за употреба на мобилното приложение по типа на график. Редно е да се отбележи, че научната работа е предхождана от интензивни усилия, насочени към самия дигитален продукт. В изследването са включени 40 пациенти със зависимости, които са проследени в срок от 3 месеца или до настъпване на рецидив и стратифицирани в зависимост от техните социо-демографски, клинични и дигитални характеристики. Предвид високата разпространеност на явлението рецидив, макар и малка, извадката позволява надежден статистически анализ. Подборът на статически методи включва предимно такива за непараметричен анализ, което е изводимо от разпределението на данните. Макар и еднородни, използваните методи са достатъчни за целите на изследването.

Резултатите са представени систематизирано и адекватно онагледени. Доказва се приложимостта на дигиталните методи сред българската пациентска популация и се отхвърлят нагласите за насочването им единствено към млади пациенти. В поднесените резултати ясно се очертава липсата на задоволителна информативна стойност на социо-демографските и клиничните данни, включително проследявани в динамика, за сметка на общите проявления на дигитална активност. Според данните преустановяването на активността и възникването на рецидив са събития с приблизително едновременно начало, което поставя въпросите за възможността за интервенция.

Дискусията критично представя обосновка на получените резултати в светлината на собствената работа и световната литература. Не липсва критичност към недостатъците на дисертационното проучване.

Анализ на изводите и приносите

Съществува съответствие между поставената цел, формулираните задачи и представените изводи.

Приемам изведените приноси. Оценяването на приложимостта на дигиталните методи сред българската пациентска популация, както и характеризирането на иновативни маркери за оценка на състоянието имат реална научно-практическа стойност и предоставят иновативен поглед към метаданните в сферата на дигиталната психиатрия.

Докторантът представя 1 статия на български език в реферирано научно списание и 1 участие в международен научен форум.

Представеният автореферат (80 страници) съдържа основните глави на дисертационния труд и отговаря на изискванията за оформление.

Критични бележки и препоръки към дисертационния труд

Анализите и заключенията биха били по-категорични, ако бе по-голям броят на изследваните пациенти. Резултатите следва да се представят с по-усилена публикационна дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд е собствено изследване и съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и правилника на МУ-Варна. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ-Варна за приложение на ЗРАСРБ.

Чрез представения дисертационен труд д-р Самуела Кръстева показва задълбочени познания по темата, както и способност да формира логични хипотези, да провежда самостоятелно научно изследване със съвременна методология, да анализира и подложи на дискусия резултатите му.

Поради гореизложеното убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензирания по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на д-р Самуела Георгиева Кръстева в докторска програма по психиатрия.

Дата: 21.12.2021

Изготвил становището:

доц. д-р Петър Милчев Петров, д.м.н.